

Ю. А. Біловіцька, аспірантка кафедри економічної політики та менеджменту Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.М. Каразіна

МЕХАНІЗМИ СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

У статті розкрито необхідність співпраці органів публічної влади та бізнесових структур задля покращення соціально-економічної ситуації в країні. Метою статті є визначення механізмів співпраці держави та бізнесу в умовах реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні. У статті для вирішення поставленого завдання використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження в процесі одержання теоретичних та практичних результатів. Для аналізу наукових доробок вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо визначення форм та інструментів взаємодії держави та бізнесу використано метод систематизації. Під час вивчення літературних джерел використовувався монографічний метод. Для визначення важливих напрямів, на які мають бути спрямовані механізми реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки використано методи класифікації, індукції та дедукції. Абстрактно-логічний метод застосований для теоретичних узагальнень і формування висновків. Запропоновано вжиття першочергових заходів, які сприятимуть налагодженню партнерських відносин між державою та бізнесом для забезпечення ефективного розвитку «зеленої» економіки. Зазначено, що перспективними механізмами щодо впровадження засад сталого розвитку в державне управління політики «зеленої» економіки є державно-приватне партнерство, а також співпраця з розвитку кластерів і технопарків, що може стати ефективним механізмом модернізації різних секторів національної економіки. Визначено, що основою для вдосконалення системи управління соціально-економічним розвитком є створення та реалізація комплексних програм і проєктів, стратегії розвитку, що сприятимуть оперативному управлінню, моніторингу процесу виконання та об'єднанню зусиль влади й громадськості.

Ключові слова: державна політика, сталий розвиток, «зелена» економіка, державно-приватне партнерство, кластери, технопарки.

Yu. A. Bilovitska. Mechanisms of state and business cooperation in the conditions of state policy development of sustainable development of the green economy in Ukraine

The article reveals the need for cooperation between public authorities and business structures in order to improve the socio-economic situation in the country. The purpose of the article is to determine the mechanisms of cooperation between the state and business in the context of the development of the state policy of sustainable development of the “green” economy in Ukraine. The article used general scientific and special research methods in the process of obtaining theoretical and practical results to solve the task. The method of systematization was used to analyze the scientific achievements of domestic and foreign researchers regarding the definition of forms and tools of interaction between the state and business. During the study of literary sources, the monographic method was used. Classification, induction and deduction methods were used to determine the important directions to which the development mechanisms of the state policy of sustainable development of the “green” economy should be directed. The abstract-logical method is used for theoretical generalizations and the formation of conclusions. Priority measures are proposed that will contribute to the establishment of partnership relations between the state and business to ensure the effective development of the “green” economy. The article states that promising mechanisms for the implementation of the principles of sustainable development in the state management of the “green” economy policy are public-private partnerships, as well as cooperation in the development of clusters and technology parks, which can become an effective mechanism for the modernization of various sectors of the national economy. It was determined that the basis for improving the socio-economic development management system is the creation and implementation of complex programs and projects, development strategies that will contribute to operational management, monitoring of the implementation process and unification of the efforts of the authorities and the public.

Key words: state policy, sustainable development, “green” economy, public-private partnership, clusters, techno parks.

Постановка проблеми. Головним завданням сучасної системи державного управління є розроблення механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки, які б відповідали інтересам держави, бізнесу й громади, комплексно вбудовували розвиток «зеленої» економіки у процес удосконалення державної економічної політики країни, створювали умови для прискорення розвитку країни, підвищення рівня і якості життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому середовищі напрями сучасної теорії та практики взаємодії бізнесу та органів державної влади та управління розглянуті в працях таких учених, як Т.В. Гоголь [2], С.І. Панцир [5], О.В. Папело [6], С.І. Рассадникова [8], Ю.О. Ульянченко [9], О.В. Шишкін [11].

Мета статті. Метою роботи є визначення механізмів співпраці держави та бізнесу в умовах реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. В нашій державі встановлення партнерських відносин між державою та бізнесом відбувається непросто. Постійно виникають серйозні проблеми в процесі залучення підприємницьких структур до співпраці з державою, а саме недоліки правової бази, що визначає права та відповідальність сторін; відсутність конкуренції для ефективного співробітництва; недосконалість форм і методів реалізації партнерських відносин; нерозвиненість інвестиційно-інноваційного середовища. До того ж самі бізнес-структури значною мірою перешкоджають досягненню партнерських відносин з державою, що проявляється в домінуванні власних інтересів над суспільними.

У такій ситуації все більш нагальною стає необхідність вивчення наявного досвіду взаємовідносин державних і підприємницьких структур, аналізу соціально-економічних, нормативно-правових, організаційних складових частин партнерських відносин держави та бізнесу, а також видів взаємодії бізнесу з органами державної влади та управління.

Основними формами взаємодії держави та бізнесу насамперед є державно-приватне партнерство (ДПП), співпраця з розвитку кластерів і технопарків.

Як свідчить світовий досвід та практика господарювання, ДПП є рушійною силою економічного розвитку, дієвим методом структурної перебудови, подоланням диспропорцій на окремих сегментах ринку, а також він допомагає стимулювати інноваційну діяльність, розвивати конкуренцію, створювати нові робочі місця, знижувати безробіття тощо, тобто для створення сприятливих умов розвитку ДПП необхідно змінити методи й форми управління цим процесом, удосконалити та узгоджувати функції управління ним на всіх рівнях.

Механізм співробітництва у вигляді ДПП між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, приватним сектором дає змогу забезпечувати узгодження та врахування взаємних інтересів держави та бізнесу під час реалізації спільних інноваційно-інвестиційних проєктів, цільових галузевих програм тощо.

Для нашої країни перевагами такого партнерства є активізація інвестиційної діяльності, ефективне управління майном, підвищення ефективності ринкової інфраструктури, стимулювання підприємницької діяльності. Для приватного бізнесу переваги насамперед полягають у доступу до ресурсів, розширенні можливостей отримання кредитів на пільгових умовах під державні гарантії.

Основними джерелами фінансування проєктів ДПП у сфері «зеленої» економіки можуть бути державні, бюджетні інвестиції, державний природоохоронний фонд, фінанси приватних інвесторів (бізнесу), засоби міжнародних фінансових і некомерційних організацій, транснаціональних корпорацій, неурядових некомерційних організацій та фондів.

До перспективних міжнародних фінансових організацій, які потенційно можливо залучити до співпраці щодо вирішення гострих зазначених проблем, належать ООН, ЄБРР, Світовий банк, Європейський інвестиційний банк та інші організації та міжнародні програми [8].

Досвід країн ЄС є корисним для практичного застосування ДПП у розбудові екологічної інфраструктури нашої держави. Урядові структури повинні зміцнювати партнерські відносини влади, бізнесу та громадськості, як це відбувається у більшості європейських країн. Це є запорукою стабільності та накопичення соціального й природного капіталу.

Особливого поширення ДПП набуло як засіб фінансування суспільної інфраструктури в країнах Європейського Союзу. Цей процес охоплює проєкти в транспортному секторі, будівництві громадських споруд та їх обладнанні, водопостачанні та каналізації тощо. З кожним роком в ЄС досвід державно-приватного партнерства все більше поширюється на країни, серед яких провідною залишається Великобританія. Розвинені ринки ДПП створили Франція, Німеччина, Іспанія. До них приєднуються інші країни ЄС.

Спільні європейські проєкти ДПП орієнтовані на досягнення цілей сталого розвитку, екологічної безпеки, добробуту суспільства. «Планом відновлення європейської економіки» (European Economic Recovery Plan), прийнятим Європейською комісією в грудні 2008 р., передбачено запровадження трьох значних дослідно-інноваційних ДПП-проєктів у ключові сектори з фінансуванням за рахунок бюджету 7-ї Рамкової програми ЄС, коштів ЄІБ, компаній-виробників та бюджетів країн-учасниць.

1) В автомобілебудуванні запроваджується ініціатива «Зелені автомобілі», спрямована на розгортання досліджень та розроблення нових технологій для забезпечення екологічної безпеки в галузі транспорту. Бюджет проєкту складає 5 млрд євро.

2) В будівництві існує проєкт «Енергоефективні будівлі» зі створення екологічно безпечних технологій та матеріалів з бюджетом 1 млрд євро.

3) В обробній промисловості набирає обертів проєкт «Фабрики майбутнього», спрямований на впровадження сучасних технологій, процесів та матеріалів у діяльність перш за все малих та середніх підприємств задля адаптації до викликів глобальної конкуренції. Бюджет складає 1,2 млрд євро [12].

Названі проєкти були покликані стати основою оновленої Лісабонської стратегії (Стратегії ЄС-2020). Створено спеціальні дорадчі групи задля проведення діалогу між органами ЄС та бізнес-структурами, ведеться створення асоціацій промислових підприємств та дослідних організацій. Витрати на розгортання дослідних проєктів будуть поділені між державними інституціями та бізнесом у співвідношенні 50:50. У межах Стратегії ЄС-2020 та 7-ї рамкової програми ЄС створюється мережа державно-приватного партнерства “Joint Technology Initiatives” у формі спільних підприємств (“Joint Undertaking”) зі здійснення науково-технічних розробок у промисловості шляхом поєднання ресурсів ЄС, країн-учасниць та бізнесу.

Партнерства запроваджуються у сферах, що мають стратегічне значення для забезпечення конкурентоспроможності ЄС, таких як біофармацевтика, комп’ютерні системи, екологічно безпечна авіація, наноелектроніка, водородна енергетика. Передбачено фінансування дослідних проєктів “Joint Technology Initiatives” приватним бізнесом в обсязі 50% [13]. У документах ЄС підкреслюється соціально-економічне значення названих проєктів ДПП з позицій сприяння забезпеченню найвищої конкурентоспроможності в інноваційній сфері.

Для України важливими напрямками розроблення та реалізації механізмів ДПП у сфері «зеленої» економіки є такі:

- створення інституційної бази, підвищення прозорості, рівня довіри між владою і бізнесом, наукою, громадськими організаціями, основними стейкхолдерами із запровадження цих механізмів у практику господарювання, виявлення та усунення фінансових та адміністративних бар’єрів для розвитку партнерських відносин між владою і бізнесом;
- формування економічно, інвестиційно, інституційно-правових, організаційних, фінансово-економічних привабливих умов для участі бізнесу у проєктах державно-приватного партнерства, залучення громадян, некомерційних організацій (урядових і неурядових) для обговорення і прийняття важливих пріоритетних рішень та вибору пріоритетів як експертів та потенційних споживачів екологічних благ і послуг;
- формування методологічної та методичної бази ДПП в процесі реалізації проєктів у сфері «зеленої» економіки;
- підтримка формування громадських інститутів партнерства держави й бізнесу, кооперації інтересів зацікавлених сторін партнерства;
- проведення семінарів та освітньо-просвітницьких заходів щодо підвищення кваліфікації, поширення знань, засвоєння досвіду про ДПП та особливості його застосування у процесі формування та реалізації проєктів у сфері «зеленої» економіки;
- імплантація економічного механізму державної підтримки та ефективної взаємодії з механізмами ринкового регулювання, надання непрямих бонусів та розроблення стимулів активним учасникам державно-приватного партнерства;
- засвоєння успішного закордонного досвіду державно-приватного партнерства та адаптація його до національної моделі економіки й створення індивідуальних моделей функціонування партнерських відносин щодо формування та реалізації проєктів у сфері «зеленої» економіки;
- активізація інвестиційної діяльності, розвиток методів, форм та інструментів залучення інвестицій на засадах партнерських відносин;
- удосконалення регуляторної бази у країні, активізація процесів модернізації економіки, природокористування, фінансування та інвестування екологічної інфраструктури;
- розроблення й затвердження концепції розвитку і впровадження механізмів ДПП у сфері «зеленої» економіки;
- планування заходів з використанням механізмів ДПП та включення у програми й проєкти на національному, регіональному, муніципальному рівнях [8].

Процес переходу до державно-приватного партнерства через «зелену» економіку є напрямом подальшого економічного зростання та суспільного розвитку з мінімальним ризиком негативного впливу на довкілля, створення позитивного іміджу в міжнародній спільноті.

Однією з перспективних форм взаємодії держави та бізнесу у сфері «зеленої» економіки є співпраця в розвитку кластерів. Кластери – це об’єднання підприємств різних галузей, що не зливаються в єдину структуру, а співпрацюють у межах спільної стратегії розвитку [6]. Вони дають змогу об’єднувати значні ресурси, у тому числі фінансові, що значно поліпшує умови для створення конкурентоспроможних товарів і послуг на внутрішньому і зовнішньому ринках, що є основною метою створення кластерів. Вони є потужним інструментом регіонального розвитку, сприяють збільшенню надходжень до бюджетів різних рівнів шляхом розширення зайнятості, підвищення рівня оплати праці та постійного зростання конкурентоспроможності регіонального виробництва.

В Європі найважливішими цілями таких кластерних програм є зміцнення структур співпраці різних зацікавлених сторін, підвищення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств, діяльність у сфері інтернаціоналізації (на рівні країни), модернізація промисловості (на регіональному рівні).

В Україні на порядок денний виходить питання необхідності налагодження ефективного управління засобами землі, води й повітря, дотримання гарантій безпеки виробництва продовольства і продовольчої безпеки

[2]. Перспективним напрямом розвитку є створення «зелених» кластерів у співпраці з державними структурами та бізнесом.

Для ефективної реалізації цих завдань необхідне залучення інноваційних розробок науково-дослідних установ, формування безвідходного виробництва, що забезпечить підвищення конкурентоспроможності та прибутковості продукції, соціально-економічного розвитку громади.

Так, створення «зелених» кластерних структур дасть змогу пришвидшити запровадження «зелених» технологій в усі сфери життєдіяльності людини. Концепція «зеленого» кластеру як інституту постіндустріальної інформаційної економіки має стати інструментом управління інноваційною «зеленою» економікою на основі локалізації та інтеграції, необхідної для ефективного використання переваг глобалізації та інформатизації.

Особливе значення для концепції «зеленого» кластеру має інституційне розуміння інтеграції. Міжгалузева та міжрегіональна інтеграція, а не виключно галузева, технологічний та коопераційний поділ праці визначають у сучасних умовах конкурентоспроможність економічної системи [9].

Нині розвиток «зелених» кластерів в Україні є неефективним, що пов'язано з відсутністю інтеграційних зв'язків між виробниками продукції, переробними підприємствами й науковими установами, а також неготовністю більшості підприємств стати підприємцями-новаторами, які були б ініціаторами формування «зелених» кластерів. Перспективні напрями розвитку кластерів у сфері «зеленої» економіки зазначені у табл. 1.

Таблиця 1

Перспективні напрями розвитку кластерів у сфері «зеленої» економіки в Україні

Ефект	Складники ефекту
Економічний	<ul style="list-style-type: none"> – Підвищення ефективності та обсягів «зеленого» виробництва за рахунок використання продуктів біовиробництва (паливо, добрива); – скорочення процесу комерціалізації технологій, що веде до підвищення ефективності роботи всіх учасників кластеру; – зниження собівартості «зеленої» продукції завдяки скороченню ланцюжків товарообмінних операцій; – збільшення інноваційної активності та інвестиційної привабливості «зеленої» економіки; – збільшення попиту на спеціалізовану наукоємну продукцію; – вдосконалення діючих виробничих потужностей на основі запровадження нових «зелених» технологій; – зменшення залежності від імпорту технологій завдяки розробленню власних; – підвищення платоспроможності населення, що стимулює виробництво більш якісної продукції.
Соціальний	<ul style="list-style-type: none"> – Формування кваліфікованих робочих місць із відповідним рівнем забезпечення; – формування ефективної системи мотивації в усіх складових частинах «зеленого» кластеру; – сприяння розширеному відтворенню людського капіталу; – підвищення інтелектуально-культурного розвитку населення; – зростання рівня ділової активності на території; – поліпшення умов життєдіяльності людини; – зростання добробуту та якості життя населення; – динамічне формування середнього класу; – збільшення доходів і відрахувань до бюджетів усіх рівнів.
Екологічний	<ul style="list-style-type: none"> Зменшення навантаження на довкілля завдяки вжиттю таких заходів: – збільшення частки біологічних очисних споруд у їх загальній кількості зростання частки відходів, що переробляються з використанням біотехнологій; – зменшення частки безповоротного споживання в обсязі використаної води; – зменшення надходження забруднюючих речовин в атмосферу, ґрунти та водойми; – зменшення використання пестицидів та інших отрутохімікатів; – зменшення частки деградованих земель; – озеленення населених пунктів; – зменшення викидів CO₂ в атмосферу; – збільшення площі ґрунтів, підданих біоремедіації (біостимуляції, біодоповненню, фітостимуляції).

Нині в Україні зареєстровані такі кластерні структури:

- Національно-інноваційний кластер «Енергетика сталого розвитку» (Київ, Політехніка); розроблення енергоефективних технологій, пристроїв і систем задля їх впровадження для підвищення рівня енергетичної незалежності та екологічної безпеки як у масштабах об'єкта або групи об'єктів, так і в масштабах регіону та країни;
- Сумський кластер екологічно чистої АПК продукції;
- регіональний кластер екологічно чистої агропродукції (Полтавська область);
- Національно-інноваційний кластер «Нові технології природокористування» (трансграничний нано-кластер);

-
- інноваційний технологічний кластер «АгроБУМ» (м. Мелітополь);
 - Харківський технопарк «Технополіс» – кластер альтернативної енергетики та науково-освітній, авіаційний, енергомашинобудівний, фармацевтичний кластер, кластер нанобіотехнологій, космічної сфери, охорони здоров'я, бронетехніки, с/г машинобудування;
 - екологічний освітній проєкт «Екологічний кластер “EcoWorldKids”», основною метою якого є формування важливих компетентностей молодого покоління, що дає змогу виховати екологічно свідому особистість з активною громадською позицією [4].

Наприклад, у країнах ЄС у контексті екологічних кластерів створено декілька новітніх індустрій, які безпосередньо стосуються питань екології.

Екологічні індустрії від інших індустрій відрізняються наскрізним впливом на інші індустрії. Вони вбирають у себе 20 із 51 категорії індустрій кластерів. Сфера екологічних індустрій, або «зеленої» економіки, охоплює будь-яку економічну активність, яка приводить до зменшення екологічного тиску на довкілля внаслідок людської діяльності. Така економічна активність передбачає отримання результатів від підвищення ефективності використання природних ресурсів та зменшення шкідливих викидів. Екологічні індустрії виробляють широкий спектр продуктів, послуг, технологій, виробництва, які використовуються у різних економічних секторах. Серед 20 індустріальних кластерних категорій, які використовують «зелені» технології у Європейській панорамі кластерів, відзначені сектори фінансових послуг, готельного господарства та туризму, страхових послуг, виробництва технологій та важкого машинобудування, транспорту та логістики, виготовлення пластмас. Діють 71,882 тис. підприємств, що становить 6,77% усіх підприємств кластерів, або 4,14% усіх підприємств у галузі економіки [5].

Отже, основною ідеєю «зеленого» кластеру є підвищення якості життя населення регіону та ефективності діяльності його учасників на основі кооперації та співробітництва. Завдяки використанню ресурсного, управлінського та інтелектуального потенціалів елементів, що входять до кластеру, та механізму взаємовідносин між його учасниками проявляється синергетичний ефект, що дає змогу збільшити результативність роботи кожної структури та забезпечити їх сумісний розвиток і збереження довкілля [9].

Сьогодні перед Україною, як ніколи гостро, постала проблема забезпечення енергетичної незалежності. Найбільш ефективним шляхом розроблення та впровадження інноваційних технологій у сфері енергозбереження є створення екологічних технопарків. Окрім того, діяльність екотехнопарків реально сприяє захисту довкілля.

З початку XXI ст. в Україні зареєстровано 16 технопарків, 4 з яких працюють в екологічній сфері зі спеціальним режимом інноваційної діяльності. Організація легітимно вважається технологічним парком зі спеціальним режимом інноваційної діяльності, якщо вона прописана в Законі України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [7], що регулює правові та економічні засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків. Відповідно до цього Закону, технопарк визначається як юридична особа або об'єднання на підставі договору про спільну діяльність юридичних осіб (учасників), головною метою яких є діяльність щодо виконання інвестиційних та інноваційних проєктів, виробничого впровадження наукоємних розробок та високих технологій.

Згідно з чинним законодавством, у технопарках запроваджується спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності строком на 5 років. Спеціальний режим ґрунтується на державній підтримці технопарків, яка здійснюється насамперед у формі пільгового оподаткування. Натомість українською державою технопаркам було надано спеціальні пільгові умови роботи, а саме податкові пільги. Так, технопарки звільнялися від сплати ПДВ і митних зборів під час ввезення імпортного обладнання задля реалізації інноваційних проєктів; надання цільових державних субсидій здійснювалося через перерахування нарахованих у загальному порядку податку на прибуток та ПДВ не до державного бюджету, а до спецфондів на спеціальні рахунки з можливістю подальшого цільового використання виключно на науково-технічну та інноваційну діяльність [10]. Технопарки, їхні учасники, дочірні та спільні підприємства не перераховують до бюджету суми податку на додану вартість та податку з прибутку, а зараховують їх на спеціальні рахунки. Ці кошти використовуються виключно на наукову та науково-технічну діяльність, розвиток власних науково-технологічних і дослідно-експериментальних баз [11].

Завдяки створенню екологічних технопарків в Україні досягаються такі важливі економічні цілі, як створення нових виробництв «зелених» товарів з високою доданою вартістю; зростання експорту екопродукції та його диверсифікація; створення нових «зелених» робочих місць; трансферт технологій; підвищення технологічного рівня промисловості.

Крім того, в Україні сильно поширені індустріальні парки – території, у яких є вся потрібна інфраструктура для діяльності у сфері переробної промисловості, ведення наукових досліджень і здійснення діяльності у сфері інформації та телекомунікацій [1]. З 2012 р. в Україні діє закон, що регламентує діяльність таких парків. Зараз у відповідному реєстрі перебуває 47 об'єктів.

Проте законодавство, що регулює діяльність індустріальних парків, необхідно вдосконалювати. Також Кабмін зареєстрував у парламенті відповідний законопроект, у пояснювальній записці якого йдеться про те, що частина індустріальних парків з реєстру не розвивається та не отримує жодної допомоги. Формально технопарки

та індустріальні парки в Україні є державними, стимулюють виробничий сектор, в тому числі інновації. Про це сказано в пояснювальних записках до проєктів держбюджету, але про які стимули йдеться, не зрозуміло. Підтримка індустріальних і технологічних парків, що існують в усьому світі, є центром тяжіння інвестицій і концентрації інновацій, а в нашій державі з бюджету на це не виділяються кошти. Статистика залучення інвестицій в індустріальні та технологічні парки відсутня.

Через те що допомогу українські підприємці від держави не отримують, вони концентруються на бізнес-клас-терах та інноваційних парках. Фактично це і є технопарки, але створені за участю приватних інвесторів.

Інноваційні парки – це платформи для розвитку екосистеми, де IT, технологічні та інноваційні компанії, а також освітні установи, акселератори та інкубатори для стартапів і ключові українські та міжнародні корпорації є частиною та учасниками процесу пошуку нових рішень, технологій і створення нових бізнесів.

Таблиця 2

Інноваційні парки України [3]

Перший інноваційний парк в Україні відкрили у 2017 р. – “UNIT. City” в Києві.	Це приватна платформа, яка об’єднує інфраструктуру та інноваційну екосистему для IT і технологічних компаній Центральної та Східної Європи.
У 2017 р. відкрили інноваційний парк в Івано-Франківську – «Промприлад. Реновація».	Зараз у парку працюють 16 бізнесових, освітніх і культурних проєктів. Планується, що на базі об’єкта будуть лабораторії, офіси, виставковий і розважальний центри, готель, хостел, ресторани й фермерський ринок.
Інноваційний парк “LvivTech.City” у Львові.	Це територія колишньої промзони, планується, що там будуть офіси, житлова частина, коворкінг, креативний простір, тренажерні зали тощо. Все будівництво здійснюється за «зеленими» стандартами.
Великий бізнес-парк високих технологій відкрили приватні інвестори в Харкові – «Екополіс ХТЗ».	На території у 500 тисяч квадратів планують побудувати індустріальний парк, IT-кластер, медичний центр, дослідницький та освітній центри, логістичний комплекс і торговий кластер. Очікується, що до 2033 р. обсяг вкладених інвестицій перевищить мільярд доларів.
Інноваційно-технологічний парк створюють у Вінниці – парк «Кристал».	Спрямований на посилення наявних і створення нових високотехнологічних і креативних індустрій в регіоні. На площі у 8,5 тисяч квадратних метрів будуть лабораторії, IT-школа, офіси, конференц-зал, коворкінг, публічні простори, центр розвитку підприємництва.
У Київській області побудують індустріальний парк “E40 Industrial Park”.	Його загальна площа становитиме 200 тис. квадратів.

Серед резидентів цих парків слід назвати швейцарську компанію “Syngenta” (один з лідерів у сфері виробництва засобів захисту рослин), а також українські стартапи, які змогли вийти за рамки інкубатора, такі як “Solar Gaps” (енергоєфективні жалюзі, які акумулюють енергію сонця), “Cardiomo” (система моніторингу стану здоров’я людини) і “Delfast” (розробники електробайків) [3].

Відповідь на питання про те, чому промислові та технологічні парки не користуються попитом у бізнесу та інвесторів, дуже проста. Підтримки з боку держави, яка за законодавством має виділяти пільгове фінансування з бюджетних коштів, у тому числі шляхом здешевлення банківських кредитів, просто немає.

Єдине, на що можуть претендувати учасники технопарків, так це на цільові субсидії у вигляді мита, що нараховується під час ввезення в країну нового обладнання, комплектуючих та матеріалів, які не виробляються в Україні. Для компаній, що працюють в індустріальних парках, немає навіть таких передумов. Хоча Верховна Рада ще в жовтні 2016 р. в першому читанні прийняла два законопроєкти (№ 2554а-д і № 2555а-д), які передбачали введення нульової ставки податку на прибуток терміном на 10 років для учасників індустріальних парків, а також звільняли їх від сплати митних платежів під час імпорту певних видів обладнання. Однак до другого читання ці законопроєкти так і не дійшли [3].

Технопарки та індустріальні парки є реальною економічною силою, реальним інструментом, засобами якого уможливується потужна перебудова економіки України у бік випуску високотехнологічної, наукоємної та конкурентоспроможної продукції. Для України найближчим часом реальним є створення віртуальних технопарків, що усуває необхідність багатомільйонного фінансування з державного бюджету. Стрижнева роль в успішній діяльності українських технопарків відводиться створенню прозорого механізму інвестування. На державу покладається створення сприятливого інвестиційного клімату для іноземних інвесторів. Ступінь успішності майбутньої роботи технопарків в Україні буде залежати від урахування попереднього досвіду їх діяльності, аналізу нових сприятливих концепцій і прийняття рішень, що максимально відповідають українським реаліям.

Висновки. Основою для вдосконалення системи управління соціально-економічним розвитком є створення та реалізація комплексних програм і проєктів, стратегії розвитку, що сприятимуть оперативному управлінню, моніторингу процесу виконання та об’єднанню зусиль влади та громадськості, тому доходимо висновку, що

для підвищення дієвості системи державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні потрібно вжиття таких заходів:

- впорядкування повноважень, системи загального державного управління та системи органів управління у сфері охорони довкілля в межах реалізації цієї політики;
- розширення повноважень органів місцевого самоврядування, а саме розроблення стратегії сталого розвитку «зеленої» економіки певної території, що формуватиметься на основі проблем та ресурсів цієї території;
- забезпечення контролю за виконанням природоохоронних програм на основі сталого розвитку «зеленої» економіки та встановлення відповідальності за їхнє невиконання;
- організація консультування й громадського обговорення проєктів документів щодо формування та реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки й моніторингу їхнього виконання, надання та збирання відповідної інформації;
- налагодження взаємодії між органами державної влади та бізнесу, створення умов для прискорення розвитку державно-приватного партнерства та співпраці у процесі розвитку кластерів і технопарків;
- вдосконалення законодавства, що регулює діяльність індустріальних та технопарків (спрощення процедури реєстрації технопарків і посилення контролю за витрачанням бюджетних коштів; інвестиційне забезпечення; надання податкових пільг, зокрема права отримати назад частину сплачених раніше податків, пільгового фінансування завдяки бюджетним коштам, у тому числі шляхом здешевлення банківських кредитів).

Отже, подальше впровадження державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки матиме успіх у разі активної підтримки уряду, участі широкого кола зацікавлених осіб, урахування досвіду країн світу, що розвиваються, щодо впровадження виявлених механізмів та вжиття окремих успішних заходів, дотримання сформульованої логіки розбудови.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний портал: Слово і діло. Інноваційні парки. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/16/infografika/suspilstvo/innovacijni-parku-ce-vony-budut-stvoreni-ukrayini>.
2. Гоголь Т.В. Багатофункціональний розвиток сільських територій – стратегічна мета державної регіональної політики. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2011_1/txts/Gogol.pdf.
3. Місце сили: навіщо Україні індустріальні та технопарки. URL: <https://mind.ua/publications/20204723-misc-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki>.
4. Обласний освітній проєкт «Екологічний кластер “EcoWorldKids”». URL: <https://naurok.com.ua/ekologichnij-osvitnij-proekt-ekologichnij-klaster-ecoworldkids-166659.html>.
5. Панцир С.І. Принципи організації екокластерів. Розвиток в умовах обмежень / Інститут розвитку адаптивних систем. 2018. 18 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15881?show=full>.
6. Попело О.В. Підприємницькі кластери як інноваційна домінанта модернізації економіки регіону. *Регіональна економіка*. 2014. № 2. С. 95–105. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=regek_2014_2_12.
7. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 5 грудня 2012 р. № 5460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.
8. Рассадникова С.І. Державно-приватне партнерство у розбудові екологічної інфраструктури: становлення, особливості, інвестиції. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 1 (2). С. 133–142. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n1.html>.
9. Ульянченко Ю.О. Державна політика стимулювання розвитку «зеленої» економіки. *Теорія та практика державного управління*. 2019. Вип. 1 (64). С. 93–102. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/6920/1/Ульянченко%20Ю.%20Державна%20політика.pdf>.
10. Шишкин О.В. Мифы и реалии украинских технопарков. URL: http://www.technoparkisc.com/index_ru.php?page=press&id=2.
11. Щодо деяких питань оподаткування технологічних парків, їх учасників, дочірніх та спільних підприємств, що виконують інвестиційні та інноваційні проєкти: Лист Державної податкової адміністрації України від 27 грудня 2001 р. № v7845225-01. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 17845/7/15-1117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7845225-01#Text>.
12. European Economic Recovery Plan. European Commission. URL: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13504_en.pdf.
13. Joint Technology Initiatives. Public – Private Partnerships in EU Research. European Commission. European Communities. URL: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/ftp7/docs/jtis-brochure_en.pdf.

References:

1. Analitichniy portal: Slovo i dilo. Innovatsiini parky. [Analytical portal: Word and deed. Innovation parks]. Retrieved from <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/16/infografika/suspilstvo/innovacijni-parky-ce-vony-budut-stvoreni-ukrayini> [in Ukrainian].
2. Hohol T.V. (2011) Bahatofunktsionalnyi rozvytok silskykh terytorii – stratehichna meta derzhavnoi rehionalnoi polityky. [Multifunctional development of rural areas is a strategic goal of state regional policy]. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2011_1/txts/Gogol.pdf [in Ukrainian].
3. Mistse syly: navishcho Ukraini industrialni ta tekhnoparky [A place of strength: why does Ukraine need industrial and technology parks]. Retrieved from <https://mind.ua/publications/20204723-misce-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki> [in Ukrainian].
4. Oblasnyi osvittinii proiekt “Ekolohichniy klaster “EcoWorldKids”” [Regional educational project “Ecological cluster “EcoWorldKids””]. Retrieved from <https://naurok.com.ua/ekologichniy-osvittniy-proekt-ekologichniy-klaster-ecoworldkids-166659.html> [in Ukrainian].
5. Pantsyr S.I. (2018) Prynysypy orhanizatsii ekoklasteriv. [Principles of organization of ecoclusters]. *Rozvytok v umovakh obmezhen / In-t rozvytku adaptyvnykh system*. 18. Retrieved from <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15881?show=full> [in Ukrainian].
6. Popelo O.V. (2014) Pidpriemnytski klasteri yak innovatsiina dominantna modernizatsii ekonomiky rehionu. [Business clusters as an innovative dominant factor in the modernization of the region’s economy]. *Rehionalna ekonomika*, 2, 95–105. Retrieved from http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=regek_2014_2_12 [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy “Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv” vid 05.12.2012. № 5460-VI. [Law of Ukraine “On the special mode of innovative activity of technology parks” from 05.12.2012. № 5460-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 40, pp. 363 [in Ukrainian].
8. Rassadnykova S.I. (2012) Derzhavno-pryvatne partnerstvo u rozbudovi ekolohichnoi infrastruktury: stanovlennia, osoblyvosti, investytsii [Public-private partnership in the development of ecological infrastructure: formation, features, and investments]. *Ekonomika: realii chasu*, 1 (2), 133–142 [in Ukrainian].
9. Ulianchenko Yu.O. (2019) Derzhavna polityka stymuliuвання rozvytku “zelenoi” ekonomiky [State policy of stimulating the development of the “green” economy]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, 1 (64), 93–102 [in Ukrainian].
10. Shishkin O.V. Mify i realii ukrainskikh tekhnoparkov [Myths and realities of Ukrainian technoparks]. Retrieved from http://www.technoparkisc.com/index_ru.php?page=press&id=2 [in Ukrainian].
11. Lyst Derzhavnoi podatkovoi administratsii Ukrainy “Shchodo deiaknykh pytan opodatkuвання tekhnolohichnykh parkiv, yikh uchastnykiv, dochirnikh ta spilnykh pidpriemstv, shcho vykonuiut investytsiini ta innovatsiini proekty” vid 27.12.2001 № v7845225-01. [Letter from the State Tax Administration of Ukraine Regarding some issues of taxation of technology parks, their participants, subsidiaries and joint ventures implementing investment and innovation projects]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 17845/7/15-1117 [in Ukrainian].
12. European Economic Recovery Plan. European Commission. URL: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13504_en.pdf [in English].
13. Joint Technology Initiatives. Public – Private Partnerships in EU Research. European Commission. European Communities. URL: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jtis-brochure_en.pdf [in English].